

Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma

1. Kommentoikaa suunnitelmassa linjattuja päästövähennystoimia tai ehdottakaa lisätoimia päästövähennyssektoreittain. Voitte tuoda esiin myös seikkoja, jotka tulisi ottaa huomioon linjausten toimeenpanon suunnittelussa.

Liikenne

Kuluttajaliiton mielestä liikenteen päästöjen vähentämisessä keskeistä on ihmisten liikkumistarpeen vähentäminen: tämä edellyttää maankäytön, asumisen, liikenteen, palvelujen ja työpaikkojen yhteensovittamista. Yhdyskuntarakenteen tulee olla sellainen, että tarve oman auton käyttämiseen on mahdollisimman vähäistä. Tavoitteena tulee olla se, että mahdollisimman suuri osa liikkumistarpeesta voidaan hoitaa kevyellä ja joukkoliikenteellä. Tiivis kaupunkirakentaminen ja palveluiden saavutettavuus ovat tärkeitä tavoitteen saavuttamiseksi. Kaupungistumista tukevaa täydennysrakentamista tuleekin lisätä ja kohtuuhintaisen asumisen tarpeeseen on vastattava kasvukeskuksissa.

Autojen yhteiskäyttö ja liikenteen automatisoituminen voivat omalta osaltaan tukea yhdyskuntarakenteen tiivistämistä. Nämä mahdollistavat autojen määrän vähentämisen, mikä merkitsee sitä, että autojen säilyttämisen tarvittavan tilan tarve vähenee. Säästynyttä tilaa voidaan käyttää sekä asuntojen että asukkaiden yhteisen tilan lisäämiseen.

Joukkoliikenteen houkuttelevuutta tulee lisätä – tarjontaa on sovitettava matkustajien tarpeisiin yhtenäisten matkaketjujen avulla sekä kattavalla, matkustajien tarpeet huomioivalla verkostolla.

Myös kuluttajien valinnoilla on merkittävä rooli päästötavoitteiden saavuttamisessa. Arvion mukaan kuluttajien ilmastomyönteisillä kulutusvalinnoilla voitaisiin saavuttaa jopa kolmasosa Suomen päästövähennystarpeesta. Oman auton korvaaminen sähkö- ja biokaasuautolla olisi monelle tehokkain tapa pienentää omaa liikkumisen hiilijalanjälkeä. Suomen päästötavoitteiden saavuttaminen kuluttajien avulla vaatii kuitenkin melkoisia toimintatapojen muutoksia kuluttajilta, ja vielä melkoisen nopeassa tahdissa. Nykyisellään kannustimet kuluttajien liikkumistavan muutokseen päästötavoitteiden vaatimassa mittakaavassa ovat riittämättömät. On selvää, että ilmastoystävälliset liikkumistavat tarvitsevat käyttäjäystävällisen toimintaympäristön ja oikeanlaiset porkkanat tuekseen. Tällainen porkkana olisi esimerkiksi Suomen ilmastostrategiaan sisältyvä ehdotus hankintatuesta vähäpäästöisten autojen yleistymiseksi.

Kuluttajaliitto näkee tärkeäksi keskittyä tarkastelemaan liikenteeseen ja liikkumispalveluihin kaavailtuja muutoksia ja päästötavoitteiden vaatimia muutoksia myös yhdenvertaisuuden ja esteettömyyden näkökulmasta. Miten esimerkiksi iäkkäät, sairastavat tai vähävaraiset kuluttajat pärjäävät muutosten keskellä?

Suunnitelmassa oli mainittu, että ” Varmistetaan energiatehokkaisiin, julkisiin liikenne- ja ajoneuvohankintoihin liittyvien neuvontapalvelujen saatavuus ja vaikuttavuus. Kannustetaan kuntayhtymiä ja muita julkisen sektorin toimijoita ottamaan käyttöön myös erilaisia taloudellisia kannustimia

vaihtoehtoisten teknologioiden osuuden lisäämiseksi hankinnoissa.” On kuitenkin tärkeää, että myös kuluttajille on saatavilla riittävästi puolueetonta tietoa ja neuvontaa.

Maatalous

On hyvä, että suunnitelmassa mainitaan ruokahävikin vähentäminen tavoitteena, sillä kuluttajilla helpoin tapa vähentää ruokailun ilmastovaikutuksia on välttää juuri ruokahävikin syntymistä. Siksi on ensiarvoisen tärkeää, että yhtenä ohjauskeinona mainittaisiin myös kotitalouksiin kohdistuva valistus ja neuvonta hävikin vähentämiseksi. Nyt suunnitelmassa mainitaan suppeasti vain julkiset keittiöt.

Rakennusten erillislämmitys

Asuintalojen energiankulutusta voidaan pienentää sekä energiakorjauksilla että käyttötapojen muutoksilla. On tärkeää, että erilaiset ohjauskeinot ovat sosiaalisesti oikeudenmukaisia, eivätkä aseta esimerkiksi vähävaraisia taloudelliseen ahdinkoon. Kuluttajaliitto pitää suunnitelman mukaisesti tärkeänä, että varmistetaan kunnissa eri kuluttajaryhmiä sekä yrityksiä palvelevaa puolueetonta alueellista energianeuvontaa ja hyödynnetään toimijoiden yhteistyössä kehittämiä ratkaisuja. On valitettavaa, että esimerkiksi asunto-osaakeyhtiöille on tarjolla kannustimia vain rajatusti

Jätehuolto

-

F-kaasut

-

Työkoneet

-

Muut sektorit

-

2. Kommentoikaa suunnitelmassa poikkileikkaaville sektoreille linjattuja päästövähennystoimia tai ehdottakaa näille uusia toimia. Voitte myös tuoda esiin seikkoja, jotka tulisi ottaa huomioon linjausten toimeenpanoa suunniteltaessa.

Arjen ilmastopolitiikka - kulutuksen näkökulma

Kuluttajiin kohdistetaan paljon odotuksia päästöjen vähentäjänä, mutta samanaikaisesti tarjolla on vain vähän tukea ja kannustimia. Pelkkä informaatio-ohjaus ei ole riittävää, vaan tarvitaan konkreettisia taloudellisia ja muunlaisia ohjauskeinoja kulutustottumusten muuttamiseksi. Kuluttajaliiton kanta on yhdenmukainen suunnitelmassa esitetyn mukaisesti eli vähähiilisten ratkaisujen tulisi soveltua monenlaisten kuluttajien ja kotitalouksien hyvään arkeen – ja kukkarolle. Tämän toteutuminen käytännön tasolla vaatii vielä työtä.

Kunta- ja aluetason ilmastopolitiikka

Ilmastonmuutoksen torjunnan kysymyksissä kunnilla ja maakunnilla on merkittävä tehtävä, koska ne tekevät keskeisiä maankäyttöön, liikkumiseen ja yhdyskuntarakenteen liittyviä päätöksiä.

Julkiset hankinnat

Julkinen sektori hankkii tavaroita ja palveluja vuosittain noin 30 miljardilla eurolla. Kuntien ostovolyymiin sisältyy siksi suuri potentiaali haitallisten ilmastovaikutusten vähentäjänä. Hankintalain myötä kunnilla on entistä parempi mahdollisuus lisätä ilmastomyönteisiä hankintoja. Voisiko esimerkiksi tuotteiden ja palveluiden hankintaohjeistuksiin asettaa ilmastovaikutusten vähentämiseksi omat kriteerit? Ilmastovaikutusten paremmaksi huomioimiseksi kuntien tulisi asettaa myös tavoitetasot kriteerit täyttävien tuotteiden tai palveluiden hankintamäärille.

3. Kommentoikaa ilmastosuunnitelman vaikutuksia, osallistamista ja seuranta. Voitte myös kertoa, miten organisaationne osaltaan voi edistää ilmastosuunnitelman tavoitteiden saavuttamista.

Ilmastosuunnitelman vaikutukset

-

Ilmastosuunnitelman osallistaminen ja seuranta

-

Organisaationi voi osaltaan edistää ilmastosuunnitelman tavoitteiden saavuttamista:

Kuluttajaliitto on koordinoanut valtakunnallisen ruokahävikki viikon jo useampana vuonna. Kampanjan tavoitteena on kannustaa koko ruokaketjua, kotitaloudet mukaan lukien ruokahävikin vähentämiseen ja ruoanarvostuksen lisäämiseksi. Vuonna 2016 kampanja tavoitti arviolta 1,2 miljoonaa kuluttajaa. Hävikki viikko vaikuttaa asenteisiin, mutta synnyttää muutosta myös käytännön tasolla ruokaketjun eri osissa, vähentäen hävikkiä ja sitä kautta turhia päästöjä.

Lisäksi Kuluttajaliitto osallistuu erilaisiin energiatehokkuuden lisäämiseen tähtääviin hankkeisiin, joiden tavoitteena on ollut muun muassa jakaa tietoa kuluttajille puolueetonta tietoa kotitalouksien energiatehokkuuden lisäämiseksi.

Yleinen lausunto tai ilmastosuunnitelmaan liittyvät kommentit, jotka eivät tulleet esiin yllä.

Kuluttajaliitto pitää ilmastomuutosta yhtenä merkittävimmistä ihmiskuntaan kohdistuvista uhkista. Uhkan torjumiseksi tulee ryhtyä riittävän tehokkaisiin toimiin. Ilmastomuutoksen torjuminen on niin tärkeä asia, että myös kuluttajien on oltava valmis osallistumaan siihen. On kuitenkin tärkeää, että päästövähennykset tehdään mahdollisimman kustannustehokkaasti ja että vähennyksistä aiheutuvat kustannukset ja muut haitat jaetaan oikeudenmukaisesti.